

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA MAXSUS
TA’LIM VAZIRLIGI**

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

«Geologiya va konchilik ishi» fakulteti

«Foydali qazilmalar geologiyasi va razvedkasi» kafedrası

Ro‘yxatga olindi:
№ _____
“ ____ ” _____ 2022 yil

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
_____ Bozorov O.N.
“ ____ ” _____ 2022 yil

**“UMUMIY VA TARIXIY GEOLOGIYA”
FANI SILLABUSI
(SIRTQI TA’LIM 1-KURS)**

Bilim sohasi: 700 000 – Muhandislik, ishlov berish va qurilish sohalari
Ta’lim sohasi: 710 000 – Muhandislik ishi
Ta’lim yo‘nalishi: 60721600 – «Foydali qazilma konlari geologiyasi, qidiruv va razvedkasi (kon turlari bo‘yicha)»

Umumiy o‘quv soati – 240 soat

Shu jumladan:

<i>Ma’ruza</i>	–	12 soat	(1- semestr: 6 soat, 2- semestr: 6 soat, 3- semestr: 4 soat,))
<i>Amaliy mashg‘ulotlar</i>	–	14 soat	(1- semestr: 8 soat, 2- semestr: 6 soat, 3- semestr: 6 soat,))
<i>Mustaqil ta’lim</i>	–	204 soat	(1- semestr: 68 soat, 2- semestr: 68soat, 5- semestr: 68 soat,)

Qarshi - 2023

Ushbu fan sillabusi Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti Kengashi (№1, 2021 yil 30 avgust) da tasdiqlangan fan dasturi asosida tuzildi.

Tuzuvchilar:

Bo‘riyev.S.S. – QMII, “Foydali qazilmalar geologiyasi va razvedkasi” kafedrasida o‘qituvchisi.

Fanning ishchi o‘quv dasturi “Foydali qazilmalar geologiyasi va razvedkasi” kafedrasida yig‘ilishida (bayon №____, ____/____/2022 y.), “Geologiya va konchilik ishi” fakulteti Uslubiy Komissiyasida (bayon №____, ____/____/2022 y.) va institut Uslubiy Kengashida (bayon №____, ____/____/2022 y.) muhokama etilgan va o‘quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan.

QMII, O‘quv- uslubiy boshqarma boshlig‘i: _____ A.mallaev

QMII, “Geologiya va konchilik ishi” fakulteti Uslubiy Komissiyasi raisi: _____ H.Nurmatov

“Foydali qazilmalar geologiyasi va razvedkasi” kafedrasida mudiri: _____ Sh.Sh.Turdiyev

“Neft va gaz geologiyasi va geokimyosi” fani sillabusi

1-jadval

Fan (modul) kodi NGGGK2408	O‘quv yili 2022-2023	Semestr 1/2/3	ECTS krediti (4/4), 8
Fan (modul) turi Umumkasbiy fan	Ta’lim tili O‘zbek		
Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim	Jami yuklama
Umumiy va tarixiy geologiya	36	204	240

O‘qituvchi haqida ma’lumot

2-jadval

Kafedra nomi	Foydali qazilmalar geologiyasi va razvedkasi		
O‘qituvchilar	F.I.SH.	Telefon nomeri	E-mail
Ma’ruzachi	Bo‘riyev Sardor Sayfullaevich	91.4551011	burievsardor92@gmail.com
Amaliy va laboratoriya mashg‘ulot	Bo‘riyev Sardor Sayfullaevich	91.4551011	burievsardor92@gmail.com

Kirish

Ushbu dastur geologiya sohasiga mansub ilmiy va ishlab chiqarish tarmoqlari majmuasi to‘g‘risida asosiy tushunchalar, mazkur fanning tarkibi, maxsus terminlari, yer osti va yer usti to‘g‘risida umumiy ma’lumotlarga ega bo‘lish, fan va rivojlanishining istiqboli hamda Respublikamizdagi ijtimoiy-iqtisodiy islohatlar natijalari va xududiy muommalarning geologiya istiqboliga ta’siri masalalarini qamraydi.

1.Fanning maqsad va vazifalari

«Umumiy va tarixiy geologiya» fani o‘qitilishidan maqsad-yo‘nalish mutaxassisliklarida umumgeologik tayyorgarlikning asosini yaratish, ta’lim standartlarida talab qilingan bilimlar, ko‘nikmalar va yo‘nalish mutaxassisliklarida umumgeologik tayyorgarlikning asosini yaratish, ta’lim standartlarida talab qilingan bilimlar, ko‘nikmalar va tajribalar darajasini ta’minlashdir.

«Umumiy va tarixiy geologiya» fani 5311700- «Foydali qazilma konlari geologiyasi qidiruv va razvedkasi (neft va gaz konlari)» ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar tayyorlashda geologiya va konchilik sohasiga asos bo‘ladigan fanlardan biridir.

1.1.Fan bo‘yicha talabalarning bilimi, ko‘nikma va malakalariga qo‘yiladigan talablar

“Umumiy va tarixiy geologiya” o‘quv fanini o‘zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- bilimlarning bir butun tizimi bilan o‘zaro bog‘liqlikda ushbu fanning asosiy muammolari:

- Yer va uning paydo bo‘lishi. Bu bo‘limda quyidagi masalalar ko‘rib chiqiladi;

- Yer va uning paydo bo‘lishi u nimadan tuzilgani, uning millionlab yillik uzoq tarixida qanday o‘zgarishlarga uchrashini;

- Yerning ostki va ustki qismida kechadigan geologik jarayon ta’sirida o‘zgaradigan yer yuzasining shaklini ularning uzgarishini;

- Yerning fizik va kimyoviy xossalari, qatlamlari, uni tashkil etgan mineral va tog‘ jinslarini o‘rgatadi;

- Minerallarning tasnifi, kimyoviy tarkibi va strukturasi haqida batafsil to‘xtalib o‘tilgan. Tarkibi va strukturasi bo‘yicha o‘xshash mineral turlari guruhlariga, kichik sinflarga va sinflarga ajratilib o‘tilishi;

- Quyosh sistemi va uning sayyorolari tuzilishi. Quyosh sistemasidagi planetalar haqida ma’lumot va ularning paydo bo‘lishi haqidagi gipotezalar va dunyo qarashlar;

- Yerning ichki geodinamik jarayonlari, tog‘ jinslarining deformatsiyasi, tektonik strukturalar, tektonik harakat turlari to‘g‘risida ma’lumotlar berilgan;

- Endogen va ekzogen geologik jarayonlar;

- Yer qatlamlarining tektonik harakatlari;

- Yerning ichki va tashqi kuchiga bog‘liq bo‘lgan jarayonlar, intruziv va effuziv magmatizm, metamorfizm jarayoni, hozirgi zamon yangi tektonik harakatlar, neotektonika, yerning tebranishi, tektonik jarayonlar ularning turlari, ularni aniqlash usullari, burmalanish turlari, uzilmali burmalanish, burma va uzilma hosil qiluvchi kuchlar va ularning turlari, vulqonlar va ularning turlari, tuzilishi va mahsulotlari, zilzilalar, episentr va giposentr haqida ma’lumot;

- Zilzilaning kuchi va quvvati, zilzilani o‘rganish usullari, uning paydo bo‘lishi va mohiyati, aniqlash usullari;

- Yerning havo qobig‘i va nurash. Shamolning geologik ishi. Tog‘ jinslarining yemirilishi, tashib ketilishi va yotqizilish sharoitlari. Eol yotqiziqlar. Saxrolar. Yer usti va yer osti suvlarining geologik ishi. Allyuvial yotqiziqlar. Daryo vodiylari, ularning tuzilishi va shakli, daryo terrasalari;

- Muzliklarning geologik ishi, uning turlari va morenalar haqida ma’lumot. Dengiz va okeanlarning geologik ishi. Dunyo okeanlari haqida umumiy ma’lumotlar.

2.Asosiy nazariy qism.

2.1 Ma'ruza mashg'ulotlari

1-jadval

№	Ma'ruzalar mavzulari	Dars soatlari hajmi
1-semestr		
1.	Fanning mazmuni,vazifalari va boshqa fanlar bilan aloqasi.Geologiya fani haqida umumiy tushuncha. Fanning boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi. Fanning rivojlanish tarixi.	2
2.	Quyosh turkumining tuzulishi va tarkibi. Quyosh turkimining paydo bo'lishi haqidagi kosmogonik va katastirofik gepotezalar.	2
3.	Yerning ichki tuzulishi, zichligi, harorati va radiaktivligi.Yerning umumiy tavsifi.Yerning qobiqlari.Yerning seysmografik modeli.Geosferalar.yerning issiqlik maydoni.Radiktivlik to'g'risida tushuncha.	2
	1-semestr bo'yicha jami:	6
2-semestr		
1.	Tarixiy geologiya fani vazifalari, bo'limlar va izlanishusullari. Tarixiy geologiya fanining vazifalari,bo'limlariva izlanish usullariyo'nalishlari. Geoxiranologiya,stratigrafiya,poliagirafiya va paleotektonika.	2
2.	Stratigrafiya va geoxronologiya. Stratigrafik birliklarning turlariva ularning qo'llanish mezonlari. Nisbiy va taqqoslash usullari.	2
3.	Geotektonika va geodinamika asoslari,litosfera pilitalari. Geodinamika. Umumiy va hududiy geotektonika.	2
	2-semestr bo'yicha jami:	6
3-semestr		
1.	Kaynazoy erasi. Geodinamikasi. Poleogeografiyas. Iqlimi. Organik dunyosi.	2
2.	Odam evaluyutsiyasi. Foydali qazilmalari.	2
	3-semestr bo'yicha jami:	4
	Jami (1,2 va 3semestr):	

Ma'ruza mashg'ulotlari multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada akademik guruhlar oqimi uchun o'tiladi.

2.2 Amaliy mashg'ulotlar

2-jadval

№	Amaliy mashg'ulotlar mavzulari	Dars soatlari hajmi
1-semestr		
1.	Jins hosil qiluvchi minerallarning fizik xususiyatlari.minerallarning qattiqligi, ulanish tekisligi va sinishi.	2
2.	Minerallarning rangi rangi va chizig'ining rangi, yaltiroqliligi, tiniqliligini o'rganish.	2
3.	Minerallarning solishtirma og'irligi,magnitlilik xususiyati,mo'rtligipachoqlanishiva qayishqoqligini o'rganish.	2
4	Minerallarnining kimyoviy tarkibi bo'yicha turlari.Sof tug'ma elementlar va sulfidlar	2

	1-semestr bo'yicha jami:	8
	2-semestr	
1.	Yer qobig'ning struktura elementlari.	2
2.	Pilatforma va ser harakat mintaqalar. Ularni yozuvsiz xaritaga tushurish.	2
3.	Yuqori paleazoy davrlarining organik dunyosi bilan tanishish.	2
	2-semestr bo'yicha jami:	6
	3-semestr	
1.	Yura davrining poeagrafik xaritasi bilan tanishish. Kontur xaritaga tushurish,bo'yash va ta'riflash.	2
2.	Kaynazoy erasi davrining organik dunyosi bilan tanishish.Kontur xaritaga tushurish,bo'yash va ta'riflash.	2
3.	Poleogen davrining organik dunyosi bilan tanishish.Kontur xaritaga tushurish,bo'yash va ta'riflash	2
	2-semestr bo'yicha jami:	6
	Jami (1,2 va 3 semestr):	20

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar interfaol usullar yordamida o'tiladi. "Keys-stadi" texnologiyasi ishlatiladi, keyslar mazmuni o'qituvchi tomonidan belgilanadi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi.

3. laboratoriya ishlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

O'quv rejalarida laboratoriya ishlari kiritimagan.

4.Kurs ishi

Kurs ishini tashkil etishning shakli va mazmuni

Kurs ishi ijodiy mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi, talabalarda mustaqil fikirlash qobiliyatini rivojlantiradi. Kurs ishi fanning bo'limlari bo'yicha beriladi.

Talabalar mavzuni chuqirlashgan holatda o'rganadilar. Bu o'rganishlar geologik kitob va jurnal, ilmiy ishlar va muzey namunalari asosida amalga oshiriladi.

Kurs ishining namunaviy mavzulari: Yerning tashqi qobiqlari. Yer po'stining tarqalishi. Yer tarixidagi kuchli zilzilalar. O'zbekistonni buyuk geolog olimlari. Abu Rayxon Beruniyni geologiyaga qo'shgan hissasi. Jins hosil qiluvchi minerllarning fizik xossalari. Jins hosil qiluvchi minerallarning kimyoviy turlari. Magmatik tog' jinslarning tasnifi. CHo'kindi tog' jinslarning hosil bo'lish sharoitlari. Metomorfik tog' jinslarining teksturalari va strukturalari. Quyosh turkumining tuzilish va tarkibi. Quyosh turkumning paydo bo'lishi haqida gipotezalar. Yerning ichki issiqligi va bosimi. Jinslarni yoshini aniqlashni nisbiy usullari.

Tavsiya etilayotgan kurs ishi mavzulari

T/r	Mavzu nomi
1	Ko'l va botqoqlik yotqiziqlari
2	Metomorfzim sabablari
3	Yerning tashqi qobiqlari
4	Yer po'stining kimyoviy tarkibi
5	Zilzilalarning geogirafik tarqalishi
6	Yerning issiqlik va magnitlik xususiyati
7	Yer po'sti va mantiya
8	Daryolarning geologik ishi
9	Ko'l va botqoqliklarning geologik ishi
10	Jins yaratuvchi minerallarning fizik xususiyatlari
11	Dendiz yotqiziqlari
12	Yer po'stining tebranma harakati
13	Nef va uning hosil bo'lishi
14	Muzliklarning geologic ishi
15	Yer osti suvlarining hosil bo'lishi
16	Yerning atmosfera qobig'i
17	Vulkon va uning mahsulotlari
18	Geotektonik gepotezalar
19	Yerning ichki tuzilishi
20	Yoriq hosil qiluvchi harakatlar
21	Liyos va uning hosil bo'lishi
22	Burma hosil qiluvchi harakatlar
23	Quyos tizimining tuzulishi
24	Quyosh turkumining paydo bo'lishi haqidagi gepotezalari(Djins, Kant-Lapas,Fesinkov,shmidt)
25	Yer qobig'ining tuzulishi va uning turlari (kontinentb va okian qobiqlari)
26	Magmatik tog' jinslari va ularning tasnifi (jadval)
27	Metamorfik tog' jinslari va ularning tasnifi (jadval)
28	Cho'kindi tog' jinslari va ularning tasnifi (jadval)
29	Vulkonezim va vulkon turlari
30	Magmatik tog' jinslarining yotish shakillari (fokkolit, bottolit, shtok,lakkolit...)
31	Atmosfera va uning tuzulishi
32	Nurash jarayonlari(mexanik va kimyoviy nurash)
33	Shamolning geologik ishi
34	Daryoning geologic ishi (erroziya, transportirofka va akkumulyasiya)

5. Mustaqil ta'lim

3-jadval

T/p	Mustaqil ta'lim mavzulari	Dars soatlari hajmi
	1-semestr	
1.	Koinotning paydo bo'lishi	6
2.	Quyosh tizimi (quyosh va uning parametrlari, quyosh tizimining tuzulishi, ichki va tashqi planetalar)	4
3.	Asteroidlar, kometalar va meteorlar	4
4.	Yerning shakli va ichki tuzilishi	4
5.	Yer po'stining kimyoviy va mineral tarkibi	4
6.	Yerning gravitatsion, magnit va issiqlik maydoni	4
7.	Yer qobig'ining moddiy tarkibi (minerallar)	4
8.	Tog'jinslari haqida umumiy malumotlar. Magmatik jinslar, tasnifi, tarkibi, xossalari va genetik turlari magmatezim.	4
9.	Vulqon qurilmalar, mahsulotlari va turlari.	4
10.	Tektonik harakatlar va tektonik strukturalar (tektonik harakatlar, tog'jinslarining deformatsiyasi, tektonik strukturalar)	4
11.	Litosfera pilitalari tektonikasining nazariyasi (litosfera pilitalaritektonikasina nazariyasining shakillanish tarixi va hozirgi zamon mazmuni, yer po'stining strukturalari, litosfera pilitalari tektonikasi fan tizimi sifatida)	4
12.	Cho'kindi tog' jinslari va ularning tasnifi (umumiy ma'lumotlar tasnifi, mineral tarkibi, xossalari va turlari)	4
13.	Metomorfik tog' jinslarining tasnifi (hosil bo'lish sharoitlari, xossalari, va turlari)	4
14.	Metomorfezim (omollari va turlari)	4
15.	Zilzila (zilzila haqida umumiy ma'lumotlar, zilzila kuchini o'lchash shikalalari, zilzilaning yer sharida tarqalishi)	4
16.	Zilzilalarning paydo bo'lish sabablari va genetik turlari, zilzila oqibatlari va ularni bashorat qilish.	4
17.	Effuziv magmatezim-vulkanezim (vulkon qurilmalari, vulkanezim, vulkon mahsulotlari)	4
	1-semestr bo'yicha jami:	68
	2-semestr	
1.	Tarixiy geologiya fanining qisqacha rivojlanish tarixi	4
2.	Tarixiy geologiya fanining rivojlanishiga hissa qo'shgan olimlar	4
3.	Stratigrafiya va geoxiranologiya	4
4.	Tarixiy – geologik tahlilning asosiy usullari	4
5.	Arxiygacha bo'lgan tarix va yerning paydo bo'lishi	4
6.	Arxiy tarixi	4
7.	Erta pratriazoy (2,5-1,65 mird yil avval)	4
8.	Kechki pratriazoy	4
9.	Vend davri	4

10.	Kembriy davri	4
11.	Ordavi davri	4
12.	Silur davri	4
13.	Devon davri	4
14.	Toshko'mir davri	4
15.	Perm davri	4
16.	Trias davri	4
17.	Yura davri	4
	2-semestr bo'yicha jami:	68
	3-semestr	
1.	Vulqon turlari. Baliqchi vulqonlar	4
2.	Magmatezim va metomorfezim (magmatezim haqida umumiy ma'lumotlar, metomorfizim omillari, metomorfezim turlari)	4
3.	Ekzogen jarayonlar haqida tushuncha. Nurash va uning turlari	4
4.	Suffoziya va karst hodisalari	4
5.	Shamolning geologic ishi	4
6.	Suv oqimlarining geologic ishi	4
7.	Yer isti suvlarining geologic ishi	4
8.	Yer osti suvlarining turlari hosil bo'lishi va turlari	4
9.	Tog' jinslaridagi suvlarning turlari	4
10.	Sizot suvlarining rejimi va harakatlanish qonuniyatlari	4
11.	Muzliklar va ularning geologik ishi	4
12.	Dengiz va okianlarning geologik ishi	4
13.	Ko'l va botqoqliklarning geologik ishi	4
14.	Bo'r davri	4
15.	Paleogen davri	4
16.	Neogen davri	4
17.	To'rtlamchi (antrapogen) davri	4
	3-semestr bo'yicha jami:	68
	Jami:	204

Mustaqil ta'limning asosiy maqsadi – talabalar o'qituvchi rahbarligida o'quv jarayonida olgan bilim va ko'nikmalarini darsliklar, o'quv qo'llanmalar, o'quv-uslubiy majmualar, internet ma'lumotlari, o'quv-vizual va multimedia materiallari yordamida mustahkamlaydilar.

Talaba mustaqil ishini tashkil etishda quyidagi shakllardan foydalanadi:

- ayrim nazariy mavzularni o'quv adabiyotlari yordamida mustaqil o'zlashtirish;
- berilgan mavzular bo'yicha axborot (referat) tayyorlash.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlanadi va uni taqdimoti tashkil qilinadi.

Ta'lim texnologiyalari va metodlar

Fanni o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalar, jumladan quyidagi interaktiv uslublardan, jumladan muhokama-munozara, jamoaviy muhokama yoki

muammolar ruyxatini tuzish, vaziyatni o'rganish, tahlil qilish, bahs yoki munozaralar olib borish, tanqidiy fikrlash, rolli o'yinlar, kichik guruhlarda ishlash, aqliy hujum, klaster (tutam, bog'lam), baliq skeleti, ajurli arra, FSMU, bumerang, skarabey, kaskad, Veyer, pinbord, "T-sxema", delfi, blits-so'rov, "Nima uchun?" texnologiyalari, ma'ruza-anjuman texnikasi, BBXB (Bilaman, bilishni xohlayman, bilib oldim), konseptual va insert jadvallaridan keng foydalaniladi.

Fan buyicha ma'ruza matnlarini tayyorlashda chet mamlakatlar, jumladan Hamdustlik mamlakatlarida yangi chop etilib. "Internet" tizimi orkali tarqatilgan elektron darsliklar, o'quv qo'llanmalar va ma'ruza matnlaridan foydalaniladi. Shuningdek, ma'ruzalarni o'tishda elektron ma'ruzalardan, mavzularga mos multimediali slaydlar va videofilmlardan foydalanish ko'zda tutiladi.

Amaliy mashg'ulotlarda elektron mashqlar va masalalar to'plamlaridan, kompyuterlar yordamida fan buyicha kompyuter o'yinlari, test savol-javoblari, laboratoriya mashg'ulotlarida esa qurilmalar va jihozlarning hamda texnologik jarayon kechishining kompyuterdagi elektron modellaridan, virtual laboratoriyalardan foydalaniladi.

Kreditlarni olish uchun talablar

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarni to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

Fan bo'yicha talabalar bilimini nazorat qilish

Talabalar bilimini nazorat qilish Oliy va o'rta maxsus ta'lim Vazirligi tomonidan tavsiya etilgan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risida"gi Nizom (*Mazkur Nizom O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 ysh 5 iyundagi PQ-3775-son "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirshayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora- tadbirlar to'g'risida"gi qaroriga muvofiq oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimini belgilaydi. Nizom O'z.R.OO'MTVning 2018 ysh 9 avgustdagi 19-2018-son buyrugi bilan tasdiqlangan va O'zbekistan Respublikasi Adliya vazirligida 2018 yil 26 sentabrda 3069-son bilan davlat ro'yxatidan o'tkazilgan*) asosida amalga oshiriladi.

Ushbu Nizomga muvofiq fan bo'yicha talabalar bilimini nazorat qilish oraliq va yakuniy nazorat turlarini o'tkazish orqali amalga oshiriladi.

Oraliq nazorat - semestr davomida ishchi fan dasturining tegishli bo'limi tugallangandan keyin talabaning bilim va amaliy ko'nikmalarini baholash maqsadida o'quv mashg'ulotlari davomida o'tkaziladi.

Talabani oraliq nazorat turi bo'yicha baholashda, uning o'quv mashg'ulotlari davomida olgan baholari inobatga olinadi.

Yakuniy nazorat - turi semestr yakunida tegishli fan bo'yicha talabaning nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirish darajasini aniqlash

maqsadida tayanch tushuncha va iboralarga asoslangan “Yozma ish” shaklida o‘tkaziladi.

Yakuniy nazorat turini o‘tkazish va mazkur nazorat turi bo‘yicha talabaning bilimini baholash o‘quv mashg‘ulotlarini olib bormagan professor-o‘qituvchi tomonidan amalga oshiriladi.

Fan bo‘yicha talabalar bilimini baholash mezonlari

Talabani oraliq nazorat turi bo‘yicha baholashda, uning o‘quv mashg‘ulotlari davomida olgan baholari inobatga olinadi.

Oraliq nazorat turi bo‘yicha 3 va undan yuqori baho to‘plagan talaba fanni o‘zlashtirgan deb hisoblanadi va ushbu fan bo‘yicha yakuniy nazoratga kirishiga ruxsat beriladi.

Talabaning fan bo‘yicha o‘zlashtirish ko‘rsatkichini nazorat qilishda quyidagi namunaviy mezonlar tavsiya etiladi:

a) talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega deb topilganda - **5 (a‘lo) baho;**

b) talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega deb topilganda - **4 (yaxshi) baho;**

v) talaba olgan bilimini amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega deb topilganda - **3 (qoniqarli) baho;**

g) talaba fan dasturini o‘zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega emas deb topilganda - **2 (qoniqarsiz) baho** bilan baholanadi.

Maksimal baho - 5

Saralash baho - 3

4-jadval

№	Nazorat turi	Baho	Nazorat turi bo‘yicha	
			Maksimal baho	Saralash baho
1	Oraliq nazorat	5 (a‘lo) 4 (yaxshi) 3 (qoniqarli) 2 (qoniqarsiz)	5	3
2	Yakuniy nazorat	5 (a‘lo) 4 (yaxshi) 3 (qoniqarli) 2 (qoniqarsiz)	5	3

Fan bo‘yicha talabalarni baholash natijalarini qayd qilish

Talabalar bilimini baholash ushbu fan bo‘yicha professor-o‘qituvchi tomonidan Talabalarining fanni o‘zlashtirishini hisobga olish jurnalida (bundan

buyon matnda jurnal deb yuritiladi) qayd etib boriladi. Professor-o'qituvchi qo'shimcha ravishda talabalar bilimini baholashni elektron tizimda ham yuritishi mumkin.

Professor - o'qituvchi jurnalda talabaga qo'yilgan baholarni shu kunning o'zida qayd etib boradi. Agar talabaning bilimini baholash yozma ish shaklida o'tkazilgan bo'lsa, bunda professor-o'qituvchi talabalarning natijalarini 3 kundan ko'p bo'lmagan maddatda jurnalga qayd etishi lozim.

Nazorat turi bo'yicha talabaning bilimi "3" (qoniqarli) yoki "4" (yaxshi) yoxud "5" (a'lo) baho bilan baholanganda, nazorat turini qayta topshirishga yo'l qo'yilmaydi.

Talaba nazorat turi o'tkazilgan vaqtda uzrli sabablarsiz qatnashmagan xollarda jurnalga "0" belgisi yozib qo'yiladi.

Jurnal ushbu fan bo'yicha o'quv mashg'ulotlarini olib borgan professor-o'qituvchi, kafedra mudiri va fakultet dekani tomonidan imzolanadi hamda fakultet dekanatida saqlanadi. Jurnalning saqlanishi uchun fakultet dekani mas'ul hisoblanadi.

5. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari **Asosiy adabiyotlar**

1. Abidov A.A., Ergashev Y., Qodirov M. Neft va gaz geologiyasi. Ruscha-o'zbekcha izohli lug'at. Toshkent. Sharq-2000 y.
2. Abidov A.A., Hayitov O.G., Xalimatov I.X. Neft va gaz geologiyasi. Toshkent-2005 y.
3. Abidov A.A. Dunyo neftgazli hududlari va akvatoriyalari. Toshkent, Sharq-2009 y.
4. Бакиров Э.А., Ермолкин В.И., Ларин В.И., Мальцева А.К., Рожков Э.Л. Геология нефти и газа. Москва. Недра 1990 г.
5. Долимов Т.Н., Троицкий В.И. Эволюцион геология. Тошкент 2005 й.
6. Халисматов Х.И., Бурлутская И.П., Закиров Р.Т. Геология нефти и газа. Ташкент 2006 г.
7. Xalimatov M.X, Hayitov O.G., Mavlonov A.V. Neftgaz geologiyasi va geokimyosi. Toshkent-2005 y.
8. Yarboboyev T.N. "Neftgazli komplekslar: litologiya va tabiiy saqlagichlar". Darslik. Qarshi-2017 y.
9. Toshmuxamedov B.T.- Umumiy geologiya, Toshkent: Noshir, 2011.
10. X.Chiniqulov, A.H.Jo'liyev – Umumiy geologiya, Toshkent, 2011.
11. Tulyaganova N.SH.- Umumiy va tarixiy geologiya fanidan amaliy mashg'ulotlar to'plami. Toshkent: I qism. «Vorisi» nashriyoti.-2013.
12. Toshmuxamedov B.T.- Umumiy geologiya, Toshkent: IMR, 2008.

Qo'shimcha adabiyotlar

9. Чернова.О.С. Основы геологии нефти и газа. Учебное пособие. Издательство Томского политехнического университета. 2008 г.

10. Эргашев Й., Абдуллаев Ғ.С., Қодиров М.Ҳ., Холисматов И.Х. Нефть ва газ конлари геологияси. Тошкент. 2008 й.

11. Richard C. Selley. Department of Geology Imperial College. Elements of petroleum geology. Sekond Edition. London, United Kingdom-1998y.

Internet saytlari

12. www.google.com

13. www.google.ru

14. www.oilandgas.com

15. www.geocniga.ru

16. www.sandiegofotki.com

17. www.fotogor.org

18. www.fototerra.ru

19. www.inpath.ru

20. www.geologiya.ru

21. www.Ziyo.net.

